

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CLX. — Izdan in razposlan 5. dne septembra 1917.

Vsebina: (Št. 369 in 370.) 369. Ukaz, s katerim se uravnava porabljanje premoga, koks in briketov. — 370. Ukaz o varčevalnih naredbah ob porabljanju plina, elektrike in goriv.

369.

Ukaz ministra za javna dela v porazumu z udeleženi ministri z dne 1. septembra 1917. l.,

s katerim se uravnava porabljanje premoga, koks in briketov.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se zaukazuje tako:

Obča določila.

§ 1.

Politična deželna oblastva so dolžna po naslednjih določilih uravnati porabljanje premoga, koks in briketov, da se preskrbi prebivalstvo, med njim zlasti gospodarstva najrevnejših.

Politična deželna oblastva morejo izročiti to uravnavo tudi političnim oblastvom prve stopnje.

§ 2.

Za najrevnejša v zmislu § 1, odstavek 1, veljajo v občinah, v katerih je uvedena pomoč, da se olajša življenje najrevnejših ljudskih slojev,

tista gospodarstva, na katera se nanaša ta pomoč, toda brez ozira na morda ukrenjeno razdelitev v razrede. Za druge občine naj izda politično oblastvo prve stopnje potrebna določila, zlasti o višini dohodka, do katerega se more gospodarstvo smatrati za najrevnejše, na podstavi načel, ki jih ustanovi za to politično deželno oblastvo.

Dobivanje premoga, koks in briketov.

§ 3.

Premog, koks in briketi se smejo oddajati in dobivati le na posebne izkaznice (karte za premog in prejemalnice) ali po drugačnih predpisih, ki se izdadó na podstavi tega ukaza (§ 9).

Pravice zahtevati, da se dobi določna množina vrsta ali sorta, ni.

Prepovedano je za plačilo oddajati tretjim osobam tako dobljeni premog, koks in brikete.

Karte za premog in prejemalnice veljajo le za občine, za katere so izdane.

Založijo se uradno in so neprenosne javne listine, kojih ponarejanje se kaznuje po kazenskem zakonu.

Nadomestilo za izgubljene ali uničene karte za premog in prejemalnice se praviloma ne daje.

Karte za premog.**§ 4.**

Karte za premog veljajo za eno gospodarstvo, za dobo, ki jo je navesti na njih, in imajo odrezke, ki služijo za dobivanje na posamezne krajše dobe pripadajočih množin. Množine, ki se izdajajo na posamezne odrezke kart, določijo in objavi politično oblastvo prve stopnje.

Karte za premog je ločiti po namenih za kuhanje in kurjenje.

Karte za premog se izročajo le osebam, kojih zaloge ne presegajo izmere, ki jo določijo politično deželno oblastvo. Osebe, ki razpolagajo z zalogami, ki presegajo to izmero, imajo pravico zahtevati karte za premog šele tedaj, kadar so se njihove zaloge, če se porabljajo vsakočasno dopustne množine, zmanjšale na ali pod ustanovljeno izmero.

Premog, koks in brikete za kuhanje prejemajo le gospodarstva, kojih kuhinja ima za ta goriva urejeno ognjišče in sicer tudi tedaj, ako se hkratu uporabljajo za kuhanje varčevalni kuhalniki za plin („rechauds“).

Kdor zahteva karto za premog, mora podati na mestu, ki ga za to določijo politično oblastvo prve stopnje, izjavo, ki mora obsegati resnično število pripadnikov gospodarstva, velikost stanovanja, opremo kuhinje z ognjiščem ali brez njega in navedbo, da v gospodarstvu ni več premoga, koks ali briketov nego ustanovljena izmera.

Prejemalnice.**§ 5.**

Prejemalnice se izdajajo za:

1. poslopja, ki služijo upravnim namenom zakonito pripoznanih verskih družb, ter samostane,
2. šole in zavode, ki jih vzdržuje dežela, okraj, občina ali javna korporacija,
3. zasebne bolnišnice in druge oskrbovalnice,
4. zasebna učilišča,
5. aprovizacijske obrate (kuhinjske obrate gostilniških in točilnih obrti, vojnih in skupnih kuhinj vsake vrste, mline, pekarije, mesarije, prekajevalnice, mlekarne in dr.) in pralnice,

6. druge obrate in podjetja, kakor pisarne, zavode bolniških blagajnic itd., kolikor niso po § 25 izvzeti od uravnave, predpisane v tem ukazu,

7. osrednje kurilne naprave v zasebnih poslopih.

Z odobrenjem ministrstva za javna dela se morejo izdajati prejemalnice tudi drugim skupinam porabnikov.

§ 6.

Prejemalnice se glasé na zavod, obrat ali poslopije in izdaja jih politično oblastvo prve stopnje, oziraje se na zaloge premoga, koks ali briketov, kar jih je morda, in na dokazano potrebsčino teh goriv, za določen čas in določeno množino.

§ 7.

Kdor zahteva prejemalnico, mora na mestu, ki ga določi za to politično oblastvo prve stopnje, povedati svojo zalogo premoga, koks ali briketov in dokazati svojo potrebsčino, potrebno za dobo, ki jo določi politično deželno oblastvo.

Nadaljnja uravnava dobivanja.**§ 8.**

Natančnejša določila o uredbi in izročanju kart za premog in prejemalnic, o poslovanju z njimi, potem o eventualni uvedbi „dodatnih kart“ in „zmanjšanih kart“ ter o dolžnosti pisati knjige zabeležnice, ki se naloži morda imetnikom prejemalnic, ukrene politično deželno oblastvo.

§ 9.

V občinah, v katerih se ne uvedejo karte za premog ali prejemalnice, mora politično deželno oblastvo ukreniti druge pripravne naredbe za enakomerno preskrbovanje prebivalstva, in sicer zlasti gospodarstev najrevnejših ter v § 5 imenovanih zavodov, obratov in podjetij.

§ 10.

Politična deželna oblastva morejo, oziraje se na krajevne razmere, določne porabnike začasno

ali trajno izključiti od dobivanja premoga, koks ali briketov, zlasti take porabnike, ki niso navezani na dobivanje teh goriv.

Oddajanje premoga, koks in briketov.

§ 11.

Premog, koks in briquete smejo oddajati le:

- a) za to upravičeni trgovci in obrtniki,
- b) zveze za živila in druge zveze, konsumna društva in enake združbe po svojih pravilih,
- c) občine.

Tisti, ki so po sprednjem določilu upravičeni prodajati premog, koks in briquete, so dolžni množine teh goriv, ki so potrebne za preskrbo prebivalstva, oddajati iz svojih vsakočasnih zalog.

Politična deželna oblastva so pooblaščena, ako treba:

1. tiste, ki so po prvem odstavku upravičeni oddajati premog, koks in briquete, oziraje se na njihovo storilno sposobnost in na gospodarski položaj, prisiliti, da nadaljujejo, oziroma da zopet začnejo prodajo premoga, koks in briketov ali, ako se tako naročilo ne more izdati z ozirom na gospodarski položaj, da za odškodnino prepusté prodajne naprave in obratne uredbe državi ali mestu, ki ga oznameni država (§ 24);

2. naročiti občinam, da ustanové svoje oddajalnice.

Upravičeni trgovci in obrtniki smejo ustanovljati nove oddajalnice le z dovoljenjem političnega oblastva prve stopnje.

Osebe, ki dosežejo pravico za trgovanje s premogom, koksom in briketi še le po začetku veljavnosti tega ukaza, potrebujejo za izvrševanje prodaje teh potrebnih reči na drobno razen obrtne pravice še posebnega dovoljenja; svobodnemu preudarku političnega oblastva prve stopnje pa je prepuščeno ga podeliti in vsakčas preklicati.

Oprema oddajalnic.

§ 12.

Oddajalnice je na pripraven način označiti za oddajalnice.

Na mestu, ki je tudi od zunaj razločno vidno, je poočititi z dobro čitljivimi črkami cene premoga, koks in briketov, ki se oddajajo, in sicer po množini in vrsti, pri premogu in koks tudi v sorti, in nadalje je nabití izpisek iz določil tega ukaza in iz nadaljnjih na njegovi podstavi izdanih določil, ki ga sestavi politično oblastvo prve stopnje.

Nadaljnja uravnava oddajanja (rajoniranje, dostavljanje, najvišje cene).

§ 13.

Politična deželna oblastva so pooblaščena:

1. da se zagotovi enakomerna preskrba prebivalstva s premogom, koksom in briketi, odrediti, da se porabniki odkažejo posameznim oddajalnicam (zasebnim in občinskim) in, ako treba, da se tudi prodajalci na drobno odkažejo določenim veletržcem (rajoniranje odjemalcev in prodajalcev na drobno);

2. izdati podrobnejše predpise o uredbi in obratovanju oddajalnic, zlasti o pisanju knjig za beležnic;

3. ako treba, uravnati tudi dovažanje in dostavljanje ter razkladanje premoga, koks in briketov;

4. za nadrobno prodajanje premoga, koks in briketov in, ako treba, tudi za dovažanje, dostavljanje in razkladanje imenovanih goriv določiti najvišje cene; pri tem je dati v podstavo plačilo v gotovini.

Popisovanje in zasega zalog.

§ 14.

Politična deželna oblastva morejo vsakčas in tudi gledé zasebnih gospodarstev zaukazati popis zalog premoga, koks in briketov.

§ 15.

Politična deželna oblastva so pooblaščena zahtevati zaloge premoga, koks in briketov od njihovih posestnikov — zaloge v zasebnih gospodarstvih pa le tedaj, ako so nerazmerno velike — in posestnikom naložiti dolžnost, da jih dobavijo za odškodnino (§ 24). Pod ta predpis ne spadajo zaloge izdelovalcev premoga, koks in briketov in

skupin porabnikov, ki so po § 25 izvzete od uravnave, predpisane v tem ukazu, ako v posameznih primerih ne ukrene ministrstvo za javna dela v porazumu z udeleženi ministri razlikujočih se določil.

Nadzorstvo.

§ 16.

Politična oblastva in v krajih, v katerih so posebna cesarska policijska oblastva, tudi ta oblastva, imajo pravico, da nadzorujejo izvrševanje tega ukaza in na njegovi podstavi izdanih nadaljnih predpisov, po pravilno izkazanih nadzornih organih

- a) ogledovati obratne prostore in prostore za zaloge, po tem stanovanja in vse pripadajoče stranske prostore, kleti in dr.;
- b) vpogledovati opravilne zapiske ter knjige zabeležnice, ki jih je morda pisati po §§ 8 in 13, točka 2.

V zasebna stanovanja in njihove stranske prostore smejo stopiti nadzorni organi le tedaj, ako se izkažejo s posebnim oblastvenim naročilom.

§ 17.

Vsakdo je dolžen pravilno izkazanim nadzornim organom:

- a) dajati pojasnila o zalogah, plačanih, terjanih in ponujenih cenah in o vseh za določitev cene važnih okoliščin in jim dovoljevati pristop v obratne prostore in prostore za zaloge in, ako se izkaže nadzorni organ s posebnim oblastvenim naročilom, tudi v stanovanja in k ujim spadajoče stranske prostore in kleti;
- b) dovoljevati vpogled v opravilne zapiske ter knjige zabeležnice, ki jih je morda pisati po §§ 8 in 13, točka 2.

Komisije za premog.

§ 18.

Politična deželna oblastva so pooblaščená, da se uravna razdelitev premoga, zaukazati ustanovitev komisij za premog na svojem sedežu in na sedežu političnih oblastev prve stopnje; komi-

sijam za premog morajo, kolikor mogoče, pripadati tudi zastopniki kupčevalcev s premogom, koksom in briketi, občin ter trgovinskih in obrtnih zbornic.

Zastopnike pokliče po sedežu komisije za premog politično deželno oblastvo ali dotično politično oblastvo prve stopnje.

Podrobnejše predpise o delokrogu, uredbi in delovanju komisij za premog izdadó politična deželna oblastva.

Sodelovanje občin.

§ 19.

Občine so dolžne sodelovati v izvrševanju tega ukaza in na njegovi podstavi izdanih predpisov. V tem okviru je občinam zlasti naloženo:

uravnati vso razdeljevalno službo za premog, koks in brikete v občini, vštevši dovažanje, dostavljanje in razkladanje;

ako je morda potreba, ustanoviti svoje oddajalnice;

prideljevati porabnike (odjemalce) posameznim oddajalnicam.

Obča dolžnost sodelovanja.

§ 20.

Vsakdo je dolžen na poziv političnega oblastva prve stopnje sodelovati za zaupnika ob preskušanju zglasil (§ 4, odstavek 5, in § 7), ob popisovanju zalog (§ 14), v komisijah za premog ter sploh v izvrševanju tega ukaza in na njegovi podstavi izdanih predpisov po ukazilih političnega oblastva prve stopnje ali mesta, ki ga določí.

Pri osebah, ki so v javni službi, je treba za to sodelovanje pritrditve njihovega službenega oblastva.

§ 21.

Tisti, ki so pritegnjeni na sodelovanje v zmyslu § 20, morajo ravnati brez ozira na osebo po najboljši vednosti in vesti, molčati o zasebnih ali opravičnih razmerah tretjih oseb, za katere so zvedeli o priliki svojega sodelovanja, in ako niso v javni službi, obljubiti izpolnjevanje teh dolžnosti.

Služba zaupnika je brezplačna častna služba.

Kazenska določila.**§ 22.**

Prestopke tega ukaza in na njegovi podstavi izdanih predpisov kaznujejo politična oblastva prve stopnje z denarno kaznijo do 20.000 K ali z zaporom do šest mesecev, ako dejanje ne spada po ostoječih zakonih pod strožjo kazen.

V razsodbi se more tudi izreči, da zapadejo zamolčane zaloge (§ 4, odstavek 5, §§ 7 in 14), vseeno ali so storilčeve ali ne, ali njih izkupilo v prid državi za preskrbo najrevnejšega prebivalstva z gorivi in pri obrtnikih se more razsoditi na izgubo obrtne pravice za vedno ali za določen čas.

V otežilnih okoliščinah se morejo naložiti v odstavkih 1 in 2 navedene kazni tudi druga poleg druge.

Poleg kazni se more zoper trgovce in obrtnike, ki imajo pravico oddajati premog, koks in brikete, tudi odrediti, da se jim upravno odtegne pravica za to oddajanje.

Druga določila.**§ 23.**

Zoper odločbe in odredbe, ukrenjene na podstavi tega ukaza, izvzemši kazenske razsodbe (§ 22), ni dopusten priziv. Popreskušati odločbe in odredbe, izvzemši kazenske razsodbe, je pridržano predpostavljenim političnim oblastvom in ministrstvu za javna dela.

§ 24.

Odškodnino za prepustitev prodajnih naprav in obratnih uredb (§ 11, odstavek 3, točka 1) in za zaloge premoga, koks in briketov, zahtevanih po § 15, naj določi, ako ni dogovora z lepa, sodišče v nespornem postopanju, zaslišavši zapriščene izvedence.

Za določbo je pristojno okrajno sodišče, v čigar okolišju so prodajne naprave in obratne uredbe, oziroma zaloge.

Odločba se more v osmih dneh izpodbijati z rekurzom. Dolžnost prepustitve, oziroma dobave se s tem ne odlaga. Zoper odločbo druge stopnje ni dopusten pravni pomoček.

V koliko mora povrniti stroške postopanja ena stranka ali jih je deliti med strankami, odloči sodišče po svobodnem preudarku.

§ 25.

Od uravnave, predpisane s tem ukazom, so izvzeti: državna oblastva, uradi in zavodi, državne bolnišnice in druge oskrbovalnice, velike šole, državna učilišča, plinarne, vodovodne naprave in elektrarne, železniška in parnoplovstvena podjetja in tisti fabriški obrati, katerim odkazuje premog neposrednje ministrstvo za javna dela.

Začetek veljavnosti.**§ 26.**

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Homann s. r.

370.

Ukaz ministra za javna dela v porazumu z udeleženi ministristvi z dne 1. septembra 1917. l.

o varčevalnih naredbah ob porabljanju plina, elektrike in goriv.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se zaukazuje tako:

Obča določila.**§ 1.**

Vsako kakršnokoli kurjenje stanovanjskih, opravnih, pisarniških, delovnih, učnih in drugih prostorov je prepovedano do vstetega 15. dne oktobra 1917. l.

Oblastvo more v posebnih primerih, zlasti za bolnišnice in druge oskrbovalnice ter za obrtne obrate dovoliti izjeme od te prepovedi, ako skrb za negovance (bolnike) ali obratno postopanje neobhodno zahteva, da se ogrejejo določni prostori

§ 2.

Prepovedano je narejati nove ali ojačevati obstoječe hišne stike za plin ali elektriko, ako ne dovoli tega oblastvo iz javnih ozirrov.

Postavljati na novo uredbe za plin ali elektriko, da se kurijo prostori, je dopustno le v primeru nujne potrebe in le z oblastvenim dovoljenjem.

Posebna določila.**a) Razsvetljava.**

§ 3.

Prepovedano je uporabljati ploske plinove gorivce (metulje).

§ 4.

Razsvetljava cest, trgov, javno dostopnih dvorišč in prehodov je zmanjšati na mero, ki je brezpogojno potrebna iz varnostnih ozirrov.

§ 5.

Javno dostopne zbirke, muzeji, razstave in dr. se smejo imeti odprti le ob dnevni svetlobi in se smejo razsvetljevati le toliko, kolikor brezpogojno zahtevajo to varnostni oziri.

§ 6.

Vsaka kakršnakoli razsvetljava za luksuz, efekt in reklamo, vseeno ali gre za javne ali zasebne notranje prostore ali za zunanjo razsvetljava, potem razsvetljava napisov imen in firm in dr. je prepovedana.

§ 7.

Izložbena okna in izložbene omare se smejo razsvetljevati le pri obratnih obratih, in sicer le od tedaj naprej, ko se stemni, in le v času, dokler smejo biti pripadajoči opravični prostori odprti; za njih razsvetljava pa se sme porabljati k večjemu za vsako izložbeno okno in za vsako izložbeno omaro le po ena ali znotraj ali zunaj nameščena svetilka. Ako služi za razsvetljava plin, sme imeti ta svetilka le en gorivec. Ako se uporabljajo za te razsvetljalne namene električne svetilke, smejo imeti le stično vrednost 60 vatov največ. Ako treba, more oblastvo še dalje omejiti ali sploh prepovedati razsvetljava izložbenih oken in izložbenih omar.

Vsaka druga zunanja razsvetljava opravičnih obratov, potem zunanja razsvetljava hotelov, gostilnic in kavaren, pensij, sanatorijev in dr., gledališč, koncertnih dvoran, kinematografov, gostiln s koncesijami za varieté ter drugih zabavnih prostorov vsake vrste, društvenih, zborovalnih, klubskih in drugih družabnih prostorov je prepovedana, ako ni ukrenjen drug zaukaz iz varnostnih ozirrov ali na podstavi posebnih predpisov.

§ 8.

Notranjo razsvetljava vseh občinstvu dostopnih prostorov v § 7, odstavek 2, oznamenjene vrste je utesniti na tisto neobhodno potrebno mero, ki omogoča, če tudi le za silo, še njihovo namenu primerno uporabo, ali ki jo terjajo varnostni oziri; zlasti se smejo razsvetljevati vedno le za nastanitve navzočih gostov neobhodno potrebni ter za obrat neobhodni prostori in deli prostorov.

§ 9.

V stanovanjskih prostorih, služečih za prenočevanje tujcev, v hotelih, gostilnicah, pensijah, sanatorijih in dr. se sme, ne gledé na razsvetljava stopnic in hodnikov, porabljati le po en plamen za en stanovanjski prostor. Pri plinovi razsvetljava sme goreti v vsakem stanovanjskem prostoru le en plinov plamen. Pri električni razsvetljava se smejo razsvetila v vsakem stanovanjskem prostoru stakniti z obstoječo razsvetljalno napravo le s 60 vati porabe toka največ.

§ 10.

Za razsvetljava občinstvu ne ali ne obče dostopnih pisarniških, opravičnih, skladiških in reprezentacijskih prostorov obratov in zavodov vsake vrste veljajo v § 8 ukrenjena določila.

§ 11.

Kadar se snažijo in zračijo v drugem odstavku § 7 in v §§ 9 in 10 oznamenjeni prostori izven opravičnih ali obratnih ur, je omejiti njih razsvetljava na najmanjšo mero, ki je potrebna za te namene.

§ 12.

Razsvetljava sportnih drsališč je brezpogojno prepovedana. Obrat takih prostorov je torej ustaviti, ko se stemni.

§ 13.

V zasebnih gospodarstvih se smejo razsvetljevati hkratu k večjemu trije stanovanjski prostori in kuhinja.

Tudi razsvetljavo stranskih prostorov (predizb, kopalnic in izb za posle, podstrešnih prostorov in kleti in dr.) je omejiti na skrajno najmanjšo mero.

Pri plinovi razsvetljavi sme goreti v vsakem prostoru le en plinov plamen, ki porabi na uro k večjemu 125 l.

Pri električni razsvetljavi se sme dobivati le toliko elektrike, kolikor ustreza stiku razsvetil s 60 vati porabe toka največ za vsak stanovanjski prostor, če se dá v podlago doba rabe do najkasneje 11. ure ponoči; pri tem se sme šteti le po odstavku 1, oziroma po § 19, odstavek 2, dopustno število stanovanjskih prostorov. S tako preračunjeno porabo toka se mora shajati tudi za razsvetljavo stranskih prostorov, navedenih v odstavku 2.

Prepovedano je razsvetljevati hkratu prostor s plinom in elektriko.

b) Kurjava.

§ 14.

Kurjavo z gorivi vsake vrste (premogom, koksom, briketi iz premoga in rjavega premoga, drvi, šoto, plinom itd.) je omejiti na neobhodno najmanjšo mero.

Raba obstoječih električnih kurilnih naprav je dopustna le z oblastvenim dovoljenjem.

Osrednje naprave za pripravljanje tople vode se smejo v hotelih, pensijah in dr. ter v zasebnih hišah obratovati le ob sobotah, v javnih kopalnicah le tri dni v tednu in ob nedeljah dopoldne.

Industrijski obrati, v katerih je kopanje nameščencev z ozirom na njihovo opravilo potrebno iz higijenskih, ozirov, potem bolnišnice in druge oskrbovalnice so izvzeti od te omejitve.

§ 15.

Javno dostopne zbirke, muzeji, razstave in dr. se smejo kuriti le toliko, kolikor je neobhodno potrebno, da se ohranijo v njih nahajajoče se reči.

§ 16.

Kurjavo opravičnih prostorov, hotelov, gostilnic in kavaren, pensij, sanatorijev in dr., gledališč, koncertnih dvoran, potem društvenih in zborovalnih prostorov, ako je sploh potrebna, je omejiti na neobhodno potrebno imero; zlasti se smejo kuriti vedno le za nastanitev navzočih gostov neobhodno

potrebni ter za obrat neobhodni prostori in deli prostorov.

Isto velja za kurjavo občinstvu ne ali ne obče dostopnih pisarniških, opravičnih, skladiških in reprezentacijskih prostorov obratov in zavodov vsake vrste.

Stanovanjski prostori v hotelih, gostilnicah, pensijah, sanatorijih in dr., ki služijo za prenočevanje tujcev, se smejo kuriti le, kolikor se res stanuje v teh prostorih.

§ 17.

V zasebnih gospodarstvih se smejo kuriti k večjemu trije stanovanjski prostori in kuhinja. V to število ni vračunati izb za posle, kolikor jih posli v resnici uporabljajo.

Ako presega število pripadnikov gospodarstva, ne všteti poslov, osem oseb, more oblastvo dopustiti, da se zviša v prvem odstavku določeno najvišje število stanovanjskih prostorov v izmeri, omejeni na neobhodno potrebo.

§ 18.

Pri osrednji kurjavi je izločiti iz kurilne naprave vse ne rabljene prostore, kolikor je to tehniško mogoče in se morejo s tem doseči prihranki goriva; po tem takem zlasti:

- a) v hotelih, gostilnicah, pensijah, sanatorijih in dr. izbe za tujce, v katerih nikdo ne stanuje (§ 16, odstavek 3);
- b) v zasebnih gospodarstvih vse prostore, ki presegajo za kurjavo dopustno število (§§ 17 in 19, odstavek 2).

c) Nadaljnja uravnava razsvetljave in kurjave.

§ 19.

Oblastvo more:

- a) gledé prostorov, oznamenjenih v § 7, potem v §§ 9, 10 in 16, v okviru tam ukrenjenih občin določil natančno ustanoviti najvišjo mero vsakačasne dopustne razsvetljave in kurjave in odrediti nadaljnje omejitve v razsvetljavi in kurjavi teh prostorov;
- b) število stanovanjskih prostorov, ki se smejo hkratu razsvetljevati ali ki se smejo kuriti, omejiti po številu pripadnikov gospodarstva in po velikosti stanovanja pod izmero, ustanovljeno v § 13, odstavek 1, in § 17, odstavek 1, ter sploh prepovedati razsvetljavo ali kurjavo stanovanjskih prostorov, oziraje na njihov namen.

d) Zapiranje prodajalnic, ura zapiranja (policijska ura).**§ 20.**

V trgovinskih obrtih je v času od 17. dne septembra do 31. dne marca zapirati pisarne in skladišča najkasneje ob 7. uri zvečer. Isto velja pri obrtih, kojih blago se razpečava v opravih prostori, odprtih za promet odjemalcev, za te prostore s pisarnami in skladišči vred, ki spadajo k njim. Le pri trgovini z živili smejo biti ti prostori odprti do 9. ure zvečer.

V prodajalnah, v katerih se prodajajo živila z drugimi rečmi v skupnem obratovališču, se smejo po 7. uri zvečer oddajati le živila.

Ta določila veljajo tudi za promet blaga konsumnih društev in drugih pridobitnih in gospodarskih zadrug.

§ 21.

Določila § 20. se ne uporabljajo:

1. na posebne primere sile;
- nadalje, ako oblastvo ne odredi nič drugega,
2. na delavnike v času od 15. do vštete 23. dne decembra;
3. na dela, da se naredi inventura;
4. na preselitev in novo uredbo obrata in
5. na dela, ki se morajo nemudoma opraviti, da se blago ne izpridi.

§ 22.

Posebni prostori, ki so v slaščičarnah za odajanje slaščičarskega blaga, kave, čaja, šokolade, osvežujočih pijač in dr., smejo biti za občinstvo odprti le do 10. ure dopoldne in od 4. ure popoldne do 7. ure zvečer.

§ 23.

Predpisov zakona z dne 14. januarja 1910. l. (drž. zak. št. 19) o tem, kako dolgo traja delovni čas, in o zapiranju prodajalnic v trgovinskih obrtih in sorodnih opravih obratih, ter na podstavi tega zakona izdanih ukazov se tičejo določila tega ukaza le toliko, kolikor zaukazujejo ta določila obsežnejše omejitve gledé zapiranja prodajalnic v trgovinskih obrtih in sorodnih opravih obratih.

§ 24.

Od 17. dne septembra 1917. l. počenši se smejo, dokler se ne ukrene drugače, ako ni

zgodnejše policijske ure, obče dostopni gostilniški in točilniški prostori vsake vrste vštévši avtomatske bufete, pravtako društveni, zborovalni, klubski in drugi družabni prostori tudi v zasebnih hišah imeti odprti le do 10. ure, kavarne in bari le do 11. ure ponoči.

Prostori v hotelih, gostilnicah, pensijah, sanatorijih in dr., ki ne služijo za gostilniške in točilniške prostore ali kavarne, temveč so določeni za drugačno rabo po občinstvu (družabni prostori, dvorane, govorilnice, igralnice, pisalnice in dr.), se ne smejo imeti dalje odprti nego do 10. ure ponoči in se, dokler se ne ukrene drugače, ne smejo kuriti.

Le iz čisto posebnega ozira vrednih razlogov more oblastvo v določenih primerih vsakočasno dovoliti, da se smejo imeti gostilniški in točilniški prostori ter kavarne odprti, toda k večjemu do 12. ure ponoči. Razentega more oblastvo dopustiti, da se smejo k večjemu ob treh dneh v letu ti obrati imeti odprti do 1. ure ponoči.

§ 25.

Ako ni zgodnejše policijske ure, se morajo vse hiše zapreti najkasneje ob 10. uri ponoči.

e) Učilišča.**§ 26.**

Šolske slavnosti, akademije in dr., za katere se uporabijo drugi nego za redno poučevanje porabljeni prostori, naj se ne prirejajo od 15. dne oktobra 1917. l. naprej, dokler se ne ukrene drugače.

f) Kopalni zavodi.**§ 27.**

Prostore, ki služijo kopelimi za plavanje, je zapreti od 15. dne septembra 1917. l. naprej, dokler se ne ukrene drugače.

g) Kinematografi, zabavišča in dr.**§ 28.**

Kinematografi, klubski in drugi družabni prostori, po tem gostilne s koncesijami za varieté, bari in slična zabavišča se ne smejo kuriti, dokler se ne ukrene drugače. Od te prepovedi so izvzeti: gledališča, koncertne dvorane, torišča izobrazbe in pouka ter društveni in zborovalni prostori.

Prepovedano je porabljati električno silo za izdelovanje umetnega ledu za drsalnišča.

h) Zaukazi političnih deželnih oblastev.**§ 29.**

Političnim deželnim oblastvom se pridržuje, da po razmerah zaukažejo nasproti določilom tega ukaza ali olajšave ali nadaljnje omejitve, kolikor niso že v § 35 imenovana oblastva pooblaščenca za to (§ 1, odstavek 2, § 2, § 7, odstavek 1, § 17, odstavek 2, § 19 in § 21).

Zlasti morejo politična deželna oblastva odrediti:

- a) omejitve gledé dobivanja električne energije ali svetilnega plina kakor plina za silo za motorne namene;
- b) omejitve, po potrebi tudi popolno ustavitev prometa malih železnic, ki posredujejo promet v občini in njeni okolici, ako vzdrževanje prometa ni neobhodno potrebno za namene aprovizacije ali da se omogoči delavcem in drugim nameščencem doseči delovni kraj;
- c) omejitve, po potrebi tudi popolno ustavitev obrata razkošnih hotelov;
- d) da je začasno ustaviti ali na določene dni omejiti obrat kinematografov, gostiln s koncesijami za varieté, barov in sličnih zabavišč in da se je za začetek in konec tam vršičih se predstav in kaj enakega držati določenih ur.

Politična deželna oblastva morajo svoje po odstavkih 1 in 2 ukrenjene zaukaze naznaniti ministrstvu za javna dela, kateremu je pridržano jih izpremeniti.

i) Zaukazi ministrstva za železnice.**§ 30.**

Ministrstvu za železnice je pridržano v porazumu z ministrstvom za javna dela zaukazati omejitve, ako treba, tudi popolno ustavitev prometa lokalnih železnic.

k) Nadzorovanje.**§ 31.**

Da nadzoruje zaukaze, ki so v tem ukazu in ki se izdadó na njegovi podstavi, ima oblastvo pravico po pravilno izkazanih organih

a) ogledati prostore, ki pridejo v poštev,

b) vpogledati v dotične opravilne zapise in

c) odrediti vse potrebne odredbe, da se zagotovi izvrševanje zaukazov, zlasti odmontirati razsvetilne ali kurilne uredbe in k njim spada joče vode, nadalje plombirati ali drugače označiti take uredbe, katere rabiti je prepovedano.

V zasebna stanovanja in njihove stranske prostore smejo vstopiti nadzorovalni organi le tedaj, ako se izkažejo s posebnim oblastvenim naročilom.

§ 32.

Plinarne in elektrarne se dolžne dajati oblastvu na zahtevanje vsa potrebna pojasnila o porabi plina in elektrike in ga sploh podpirati v nadzorovanju, ali se izpolnjujejo določila tega ukaza in na njegovi podstavi izdanih zaukazov.

§ 33.

Občine so dolžne sodelovati v izvrševanju tega ukaza in na njegovi podstavi izdanih zaukazov oblastev.

l) Kazni.**§ 34.**

Prestopke tega ukaza in na njegovi podstavi izdanih zaukazov kaznuje oblastvo z denarnimi kaznimi do 20.000 K ali z zaporom do 6 mesev.

V obtežilnih okoliščinah se morejo naložiti te kazni tudi druga poleg druge.

Ako se stori prestop, izvršuje obrt, se more poleg denarne ali zaporne kazni odtegniti obrtna pravica.

m) Druga določila.**§ 35.**

Z oblastvom se umeva v tem ukazu politično okrajno oblastvo in v krajih, za katere je posebno cesarsko policijsko oblastvo, to oblastvo.

§ 36.

Določila §§ 2 do 13, 14, odstavek 2, in § 29, odstavek 2, lit. a in b, se ne uporabljajo, ako se ne določi nič drugega, na porabljanje električne energije za razsvetljavo in kurjavo, za motorne namene ter za obratovanje malih železnic tedaj, ako se proizvaja za to porabljeni električni tok edinole z vodno silo.

§ 37.

Določila § 1; odstavek 1, § 2, § 14, odstavek 2, in § 31, lit. c, ne veljajo za železniške obratne naprave. Pač pa je predpise tega ukaza neomejeno uporabljati na naprave, ki ne služijo neposrednje obratu železnic, kakor zlasti stano-

vanjske prostore železniških uslužbencev in uradne prostore, ki ne služijo izvršilni službi železniškega obrata.

Določila § 29, odstavek 2, lit. a, se ne uporabljajo, ako gre za dobivanje električne energije ali razsvetilnega plina kakor plina za silo za železniške obratne namene.

§ 38.

Ta ukaz dobi takoj moč.

Hkratu se razveljavlja ukaz ministra za notranje stvari, ministra za javna dela in trgovinskega ministra z dne 8. februarja 1917. l. (drž. zak. št. 48).

Homann s. r.